

part del jaciment, i possiblement de tot l'hàbitat. En aquesta etapa la construcció constava de dues parts ben diferenciades. En el costat meridional hi havia estances porticades, entre les quals destaca una gran sala d'11 m de llarg per 5,5 m d'amplada, que donaven a un gran pati empedrat; mentre que en el costat nord es trobaven els serveis de la casa: magatzems, rebost, un altre pati amb dos forns per a cocció d'aliments, etc. Bona mostra de la significació d'aquest edifici i del poder dels seus ocupants són les intervencions que la seva construcció va comportar sobre el sistema defensiu de la ciutat, amb la privatització de l'accés a una de les torres del costat oest de la muralla, i amb el gran forat, probablement de funció defensiva, que es va obrir en el parament d'aquesta. Almenys una part de l'edifici va tenir una segona planta, atès que s'ha trobat l'arrencada d'una escala. A la segona fase constructiva, que correspon als darrers anys del s. III aC, l'edifici va perdre en part la seva monumentalitat. Es va compartimentar, es clogueren l'accés entre els costats nord i sud, es tancaren algunes de les estances porticades i el pati empedrat es dividí amb un mur per adaptar-ne una de les dues parts a activitats artesanals, ja que s'hi ha descobert una instal·lació per fer petits treballs metal·lúrgics.

Tot això, que indica una certa decadència de la comunitat, es pot relacionar amb el domini romà del territori, que comportà l'abandonament imposat de l'*oppidum* a principi del s. II aC.

Aurora Martín

Un vent molt tossut

22è aniversari de la Llibreria 22. Carrer de les Hortes, 22. Girona. Octubre del 2000.

La història de la Llibreria 22 té un punt de conjunció astral i neix, un dia del mes d'octubre de 1978, fa 22 anys, com una cascada de petits esforços personals i de grans il·lusions d'efervescent empresaris, polítics, professionals liberals i professors d'universitat. Estem en plena eufòria de la transició i en la ment de molts d'ells hi fa niu el desig de conjugar el verb *dinamitzar*, molt de moda en aquell temps. Estan disposats a reconstruir amb una nova empenta el que Girona ja havia tingut anys enrere, enmig de la mediocritat grisa del franquisme: una llibreria, com la mítica Les Voltes, que no vol ser només una llibreria i que vol significar molt

Un racó de la Llibreria 22.

Josep M. Oliveras

més que una llibreria. Un nou referent mític que, en aquests 22 anys, ha allotjat més de 500 actes, tan diversos com les típiques presentacions de llibres o les sorprenents nits de teatre i discoteca, passant per la construcció de 22 piràmides inflables que van navegar pel riu Onyar, o la presència inexcusable en totes les fires, festes i commemoracions.

El part de la 22 s'ha d'entendre, doncs, com una conjunció de dos planetes: el *desideratum* d'uns veïns *progres* d'un *progre* bloc d'habitatges i les ganes de buscar-se la vida d'un antic venedor de porexpan a l'atur i amb pedigrí. Actor ocasional, crític de cinema, artista destacat de la combativa Assemblea Democràtica d'Artistes de Girona, Guillem Terribas, ànima i cos indiscutible de la llibreria, personifica el que entenem per home orquestra. La flauta que va tocar l'octubre del 78 va afegir la seva melodia de Hamelin a l'ingenu, atrevit, suïcida desig dels seus veïns, i aquella música del «i-si-muntéssim...?» va ser com l'empenta del torrent (bella, però també inevitable) per als altres socis, fins a 25, que van desprendre's d'unes 200.000 pessetes de l'època que ja mai més no han tornat a oïr. Ni l'època ni, per descomptat, les pessetes. La fixació de Terribas va ser dinamitzar, però l'honora que també posés en marxa els seus dots de viatjant de comerç per imposar i imposar-se un objectiu cert: la llibreria havia de ser, abans de res, un negoci. La seva habilitat es va veure recompensada l'any 1986, quan la 22 va rebre el premi nacional a la millor tasca de difusió de la cultura, atorgat pel ministeri

del ram. Aleshores va demostrar que la dinamització, l'aparador, la punta de llança d'una determinada manera de ser a la ciutat i de crear ciutat, també podien ser, a la fi, rendibles. Després van arribar més premis, com els dos de la Generalitat a la millor llibreria del país (els anys 1990 i 1997), i expansions diverses, com l'especialització en còmics i en llibres universitaris, o la participació en projectes editorials. Però sempre va romandre aquella empenta inicial, que fins i tot ressona en l'optimisme amb què Terribas afronta el futur negre del sector: «El llibre», argumenta, «és un objecte perfecte, un elogi de la civilitat, un plaer secret. El salvarem i, amb ell, ens salvarem». Xavier Folch, l'editor d'Edicions 62, parla del moment en què va emergir la 22 com «d'un temps en què la rutina antiga s'havia instal·lat en les llibreries de Barcelona. Va ser aleshores quan les diguem-ne perifèriques van assumir el repte». A Girona, les inquietuds de la 22 es van concentrar no sols en l'aparador de la botiga sinó que es van traslladar al terreny de la promoció literària i l'edició. A més de col·laborar en la *plaque* *Senhal*, hi ha un volum avui esgotat que va servir per commemorar el desè aniversari de la llibreria. *El Número* recollia les ressenyes dels llibres que havien marcat la vida d'escriptors com Narcís Comadira, Montserrat Roig, Félix de Azúa, Quim Monzó, Pere Gimferrer o Manuel Vázquez Montalbán. El premi de narració curta Just Manuel Casero, instaurat el 1981, ha estat el trampolí de molts escriptors, i hi ha passat, com a premiats o en la seva condició de jurats, la pràctica totalitat d'una

generació literària. O dues. A la 22 van renunciar a la pompa de noms il·lustres, com Eiximenis i Bertrana, o a la imperial ombra de Carlemany, i van decidir batejar-la amb el senzill número del solar del carrer on va néixer. Ara celebra el seu 22è aniversari amb la recomanació de 22 números 22 de 22 col·leccions literàries i amb un poema de Narcís Comadira «fet a mida», que és, com *La tempestat* del Giorgione, un esclat gairebé imperceptible, iniciàtic, etern: «Passen paraules com núvols / pel cel blanc del pensament. / Un vent tossut les agrupa / i en fa un text de borra, gris. / Només quan porta prou càrrega, / neix el poema: un llampec». La 22 també ha estat, d'alguna manera, aquest vent tossut, un vent molt tossut que congria paraules i desperta complicitats.

Josep M. Fonalleras

Vaixelles i documents

Exposició sobre Gastronomia. Biblioteca del castell de Peralada. Desembre del 2000.

A les cuines de *Palaci*, que no han deixat mai de fumejar —en l'època comtal, en la de Miquel Mateu i avui dia—, hem d'afegir-n'hi una de molt propera: la de la comunitat carmelita, edifici que des de la desamortització forma part del conjunt monumental, i que no per més pobra o més insignificant l'hem de deixar de banda. A cadascuna d'aquestes cuines sempre s'hi han pogut sentir les flaires dels cuinats, olors efímeres

El parament de taula del castell de Peralada en un dia de gala.

que no triguen a esvanir-se. En canvi, i gràcies al fet que l'interès per la disciplina anava més enllà del mer plaer de la degustació, ens n'ha romàs quelcom que sí que perdura: els documents, les publicacions i el parament de taula. Així doncs, qui dediqui una visita a la biblioteca del castell de Peralada tindrà ocasió d'esguardar, a més dels mateixos fons documentals i bibliogràfics, l'adient material d'època pertanyent a la zona privada del castell, al Museu de Vidre i Ceràmica i a l'empresa Caves Castell de Peralada. En definitiva, tindrà ocasió de passejar-se per la història de la gastronomia. En destacarem el parament de la taula: des de la vaixel·la d'ús quotidià dels comtes de Peralada fins a l'emprada actualment en un dia de gala. La col·lecció de menús exposada tampoc és menyspreable; el més antic correspon a l'àpat realitzat amb motiu de la vinguda d'Alfons XIII, el 28 de maig de 1930. La cultura de la xocolata, amb el tractat de Pinelo i les xocolateres i marcelines de les col·leccions museístiques, rep el tractament